

ב ק י ד י ת

הערות

אחרות

מני

רבות

מאת אלוף אברהם יפה

במציאות לא נמצא לחשש כזה על מה לסמוך, לא מבחינת כושר-הסבלי-וההתמד ולא מבחינת וריזות הביצוע. יש מי שסבר כי ביחידות-מילואים תהיה בעית השתלבות המקצועות הטכניים קשה יותר — שהרי אין אנשיהן עוסקים במלאכת השריון בכל ימות השנה. העובדה היא כי דוקא מבחינת אנשי-מקצוע יתכן ועוד-מדת יחידת כזאת ברמת-כושר (עכ"פ — סבור רני כך) שהנה טובה לפחות כמו של כל יחידת-שריון אחרת; והסיבה לכך פשוטה, בעצם. מאוד. הרי אנשים אלה הם לרוב נהגים, חש-מלאים, מכונאים — ואף טבחים! — לפי מקצועם, והם אמנם עוסקים בכך בכל ימות השנה, ומזה 15 ואף 20 שנה; וכשהם עושים את מעשיהם אלה — נקל להבין כי הם עושים זאת לפחות טוב כאחרים, ויתכן כי אף טוב מהם. ואין לנו מה לחשוש בשטח זה — אך לגדל-הפליאה אף לא בשטח הטקטי והמבצעי!

*

גם אני, וגם אחדים מהנוכחים כאן, נתקלנו לא-פעם בגילויי יכולתה של אחת מיחידות-המילואים של השריון — אשר לפי דעתי-אני ניתן לציינה כ"כוכב" של התרגיל. למען נבין את גדל-הישגה, מן הראוי לציין כי אותה יחידה מסוימת — לא נודמן לה לפני-כן מעולם

שגורה בפי הפסיכולוגים המומחה:

"האופי — זהו האדם". יש בין אנשי-צבא הסבורים כי "התמרון — זהו הצבא"; שכן אין ספק כי תכופות מתגלה בתמרוני וב"תרגילים" הגדולים אופי-היסוד של צבא. אם נכוה הנהגה זו — הרי על יסוד רשמי תמרון-העוצבות הש"ך אין לצה"ל מה לחשוש באשר לטיבו וסגולותיו: אופי-היסוד שנתגלה בו — יוזמה וריזות, כור-שרהסתגלות והתמדת המאמץ — ודאי שמבטיח גילוי יכולת רבה גם במצבי מלחמה כיתבוא. אך "אופי" מעולם אינו דבר פשוט ועשוי מקשה-אחד. תמיד ישנם בו קווי-אופי שונים-במקצת, וגם "בעיות" — וגם דברים הניתנים לתיקון. על כנה וכמה "קווי-אופי" ובעיות אלו עומד בדבריו האלוף אברהם יפה — אשר לצורה של המערכת, לא ניתן לה להביא כאן אלא מבחר מוגבל מהערכותיו, שנעזו ברוב שטחיה וגילוייה ושל אותה פעילות מגוונת המהנה את המכלול "צבא בתמרון".

מדנו בתרגיל זה רבות—וראינו יכולת רבה — באשר לתנועת, עוצבות לאורך צירי-תנועה שבהם בחרו. ברם, רב היה הלקח הנוסף, באשר לכל המסתעף מהתנועה. לאורך ציר קבוע-מראש, עם כל נסיון ותמרון מתברר יותר ויותר כי כל מפנה בתנועתה של חטיבת שריון (ומה גם — של עוצבה גדולה-יותר), כל שינוי בהיערכות, כל הפנית חזית — וכן כל תדלוק וכל מעשה הכרוך בתחזוקה — אלה הם דברים ומעשים המצריכים זמן, על כן כל תכנון — למען יהיה מציאותי ותכליתי — חייב להביא בחשבון מראש "הפסדי"-זמן אלה, ואשר נכון לגבי מבני-גייסות, ולגבי המכונה והחומר — נכון גם לגבי גופו וכוחו של האדם: — ומכאן ההכרח להביא בחשבון מראש גם את הגורם הכפול של סבילות הגייסות מזה, ושל עייפות הצותים מזה.

*

התמונה שנצטיירה לפנינו בתמרון לא תשלם מבלי שנעלה את הופעתם בו של יחידות-המילואים — מהן "ותיקות" ומהן "צעירות". אם היה מי בקרבנו אשר חשש למידת הצלחתן — כי אז באה עליו הפתעה נעימה ומש-מחת. ניתן היה, אולי, לחשוש בגלל גילם הגבוה יותר של אנשי מילואים אלה — והנה

אלא גם מנהלות של תרגילים מגלות לעתים את הנטיה "לותר" על יחס מציאותי, ועל מידת הטיפול הנדרשת, לגבי שדות-המוקשים ש"בתכנית" בשל דוחק בזמן, שיבושים אפשריים בלוחות-זמנים, והחשש (המבוסס לעתים) "להכניס למיטת-סדום" את מהלכו השוטף של התמרון. אפשר להבין, איפוא, מדוע קורים מקרים כאלה — אך יש להקפיד על הנהגה הנכון והמציאותי, ולשם כך יש גם תמיד צורך בהקצעה מתאימה ומציאותית של אמצעי-פריצה יעילים וניידים, ההולמים את כוחות-השריון — באופן כזה שתמיד ניתן יהיה לספק את הצרכים הטקטיים ולפתוח לפני הרכב המתקדם נתיבי-חליפין אחדים.

★

באשר לפריצת דרכים והכשרת נתיבים למי עבר — הגדיל הויל-ההנדסה לעשות, ואל-נא יעמידו פני צנועים (או בוטחים-בעצמם) ויש-אלו: "מה הפליאה כאן?"

אכן, היתה זו הפתעה נעימה — ואין להתבייש בה. שמירת לוח-הזמנים, התיאום המדויק דק של עבודת ההנדסה בתוך מעבר קשה זה או אחר, עצם הבאת הכלים למקום בו צריכים היו להיות ולפעול — עלינו להבין ולהעריך כי לא היו כל אלה דברים כה "פשוטים". ותל-ההנדסה רשאי — וצריך — להתגאות בהישגיו, אכן, ניתן לגלות כי בעצם גם לחיל-ההנדסה גופו היתה כאן הפתעה לא-קטנה, שהרי בפתיחת נתיבים מסוימים הקדים הוא — בשעתים! — את לוח-הזמנים אשר קבע בעצמו, ואל-להם להאשימו בכך כי אנו, לבדנו, היינו במופתעים.

★

ולבסוף — מלים מספר על "מערכת-עצביו של הצבא" — על הדיווח, התמרון, על גילויי השוגים, הוכיח את מלוא חיוניותו של זה: הן כשהוא מצוי ומקיים — והן כשהוא נעדר או לקוי, ולא אשחית מילים, אזכיר רק את הכלל הישן והבדוק — שלא מספיק לזכרו, כי אם חיוני להגשימו: — "את הדיווח יש לקיים בכל הכיוונים — גם למעלה, וגם למטה".

★

יש מפקקים (ולעתים — אף בצדק) באיזו מידה, במסגרתו של תמרון קצר-זמן יחסית, ניתן ללמוד לקחים-של-ממש בתחום שהנו כה

לפעול כיחידה שלמה ובצותא, והנה, ביצעה משימותיה בצורה נאה ויעילה — גם בהתכנסות, גם בהתקדמות, גם בהטעיה, והיא לא רק ביצעה כך, על הצד הטוב ביותר, את כל המשימות המפורשות שהוצגו לפניה, אלא אף ממש — הייתי אומר — הפתיעה את כולם ברמה הגבוהה של מרחק ותנופה-שריונאית, שמותר להתפאר בהם. בשביל יחידה מסוימת זו היה התרגיל בגדר "תרגיל-של-לידה" — כי בו, בעצם, "נולדה" כיחידה, רשאים אנו לצפות ממנה עתה לשנת-פעולה טובה מאוד.

★

ואשר לסוגיית-הבטחון — הן בטחון-קשר והן בטחון-ישיבה: אפשר אמנם לציין בתמרון זה התקדמות טובה-למדי לעומת תרגילים קודמים — יש אומרים אפילו התקדמות רבה, אך רבים עדיין הדברים שיש ללמודם — ודברים שיש לתקנם.

הנה, למשל, דבר אחד — לכאורה דבר פשוט מאוד, המפקדים, כנראה, אינם מעריכים את העובדה שאם מודיעים הם באלחוט כי היחידה שלהם עיפה מאוד — ישנה לדבר זה "השלכה" מבצעית, והיא עלולה להיות חמורה מה-בחינה הבטחונית, אך גם ענין הנראה כ"פשוט" עוד יותר, כגון כניסתה של יחידה לחניון-לילה — גם לו ישנה, לדעתי, "השלכה" מבצעת דומה, והוא הדין, כמובן (וביחוד — במסגרת בות מסוימות) לגבי הודעה באלחוט על חוסר-דלק, על הצורך בתדלוק, או על כך שהיחידה מבצעת את התדלוק אותה-שעה, ועוד רבות הדוגמאות — והאזהרות.

★

במבצעי-ההתקדמות הנערכים בשטח מדברי, גועדה בדרך-כלל, לחיל-ההנדסה שתי משימות ראשיות: — פריצת דרכים (במקום בו יש צורך בדבר) — ופריצת שדות-מוקשים (כשהגייסות נתקלים בהם בתנועתם). מבהינת האמון הכללי של גייסות-השריון יש לשים במיוחד את הלב לדבר השני, ושני טעמים לכך. גייסות המתקדמים, "בתנאי תרגיל" בשטחים פתוחים עלולים אף לזלזל בשדות-מוקשים אשר ידוע להם מראש כי שדות-"סרק" הם, ומכאן, שגם לגבי ענין זה יש לנהוג, במלוא החומרה, לפי הכלל "להת-יחס לכל דבר כמו במלחמה", אך לא זו בלבד,

אלא שכלל גדול קיים בתחום זה: — ראית-דברים נכונה מלכתחילה — וקיום מתמיד של ההכנות מראש, ל"צעד אחד קדימה" מן המ-שימה שבאותו רגע.

ועוד כלל גדול — המתיחס במיוחד לדרגים-האפסנאיים המבצעים, ועוד יותר מזה לגיי-סות עצמם: — קיום משמעת אפסנאית — בין באשר לתדלוק במועד, ומיד עם התעוררות הצורך בכך (ותהיה עייפות צותי הטנקים, או היתידות האחרות, כאשר תהיה!) — ובין לגבי צריכת המים — ובין בתחום התיקון, שיתבצע במועדו.

עוללות רפואה בתמרון

אין זה אולי מקרה כי הן שאובות מתחום יחס המפקדות והגייסות אל תפקידי השירות הרפואי בשדה.

כיצד אין לעשות: —

אין להפנות זחלמי-פינוי-פצועים להתעסקות בחילוץ-רכב;

אין להעמיד אמבולנס בפרשת-דרכים, לצורך הכונת-תנועה;

אין לשלוח אמבולנס, בצירוף גרור, למרח-קים לשם הבאת-מים — וביחוד שעה שהיחידה עוסקת בפיצוץ "אמת".

ועוד פרט מחכים — ועצה טובה:

כשמתהפך גייפ, ונפצעים שני אנשים — אין כל טעם שישבו, כשעתים, בצד הדרך ויהכו להליקופטר; בעוד שבמחצית אותו זמן יכלו להגיע ברכב (שהיה בנמצא!) אל בית-חולים מסודר!

מותנה ע"י משך-המאמץ כתחום התחזוקה וה-הספקה. אכן, במציאותו של התמרון שמאחרנו לא נתגלה יסוד לפקפוקים כאלה. נרכש בו ידע רב; ורבות למדי היו בו פעולות תחזוקתיות ואפסנאיות אשר איפשרו בדיקה ממשית של סוגיות טעונות-בדיקה.

יש לציין את יכולת-השליטה שנתגלתה בת-חום ההיסעים ופעולות-הפריקה, שאורגנו כי-אות — דבר שמנע בעד התהוות "פקקים" וסתימות, וסייע בדרך-כלל לשמור על לוחות-הזמנים. וכן עלינו לזכור בכלל את הפקעת המגוונת והסבוכה של תפקידים, סוגי-פעולות ויחידות-מבצעות המהווים את המכלול הלו-גיסטי בתמרון כזה, רבי-היקף יחסית ומתנהל "בתנאים מציאותיים" במדבר. עצם פירוטם של אלה מגלה לפנינו תמונה של רשת-פעולות מור-כבת ומסועפת, המצריכה שליטה ותיאום מחו-רבים היטב: — מזון; דלק; תחמושת (כל אלה — לפי שלבי ההתפתחות, ובנכונות מת-מדת למצבים וכיווני-פעולה אלטרנטיביים); תי-קוני-רכב; ציוד-קשר (בדק והחלפות); ציוד-הנדסי (כנ"ל — וביחוד באשר לכל הנדרש לפריצת גתים ולהשבחת אפשרויות המעבר בשטחים); אמצעי-תובלה מיוחדים, למכונות ורכב כבדים; ובכלל ביצוע היסעים והובלות לרוב; ובצד כל הפונקציות האלו — יחידות ויחידות-משנה להוצאתן-לפועל.

נקל להבין ולהעריך כראוי את גודל המעמסה הנופלת בתנאים כאלה — של תמרון במדבר — על שכם ההנהגה-האפסנאית המופעלת בתרגיל, וייאמר כאן, כי היא נשאה במעמסה זו בכבוד, ויהתכנית האפסנאית נתגשמה.

